

Van de vicevoorzitter, Bert Jaarsma

Elke keer weer een kleine uitdaging om het voorwoord voor de HGB Nieuwsbrief te schrijven.

Het is april 2024, de winter ligt achter ons, de lente is begonnen, maar gezien het weer ervaren we dat nog niet elke dag, we kijken uit naar een mooie zomer. De afgelopen winterperiode hebben de vrijwilligers van de verschillende afdelingen niet stil gezeten.

De afdeling Beemster Erfgoed heeft veel historisch onderzoek gedaan en zijn er vragen van leden en niet-leden beantwoord. Daarnaast heeft deze HGB afdeling een wakend oog voor alles wat er gebeurt met ons openbaar historisch- en cultureel erfgoed.

Samen met VISIT Beemster en de gemeente worden voorzichtig de eerste stappen gezet naar de transitie van het Agrarisch Museum Westerhem naar een Beemster Museum. Een ontwikkeling die al jaren op het wensenlijstje van het HGB en het museum staat. Het scholenproject, een gezamenlijk project van de educatiecommissie, het Agrarisch Museum en het Betje Wolff Museum, gaat ook het komende jaar weer volop van start.

De uitbreiding van het Betje Wolff Museum verloopt volgens planning. De verwachting is dat vanaf september 2024 de nieuwe entree en overige ruimten in gebruik kunnen worden genomen. Ondanks deze grote verbouwing is het Betje Wolff Museum deze zomer open voor bezoekers, echter met de beperking dat de roze kamer gesloten is in verband met de doorgang naar de nieuwbouw. Een bijzondere gebeurtenis met landelijke uitstraling was de onthulling van de schrijverssteen Betje Wolff & Aagje Deken op 7 maart jl. in De Nieuwe Kerk Amsterdam. U leest hierover in deze Nieuwsbrief. Het algemeen bestuur is ondertussen druk met het voorbereiden van de Algemene Leden Vergadering die 25 april a.s. wordt gehouden. U ontvangt hiervoor nog een uitnodiging.

Ik wens u veel leesplezier. ◀

Storm

Even een terugblik op de welbekende januari stormen. Deze hebben helaas schade veroorzaakt aan een prachtige oude boom in de voortuin van het Bezoekerscentrum.

In de nacht van zondag 21 op maandag 22 januari is tijdens de storm "ISHA" een grote tak van deze oude boom afgebroken.

De tak werd op woensdag 24 januari (tijdens de volgende storm "JOCELYN") door vrijwilligers in stukken gezaagd en de restanten uit de sloot verwijderd. De boom heeft deze onverwachte amputatie gelukkig overleefd. ◀

Onderhoud en bloembollen

Er wordt volop onderhoud verricht in de tuin van het Westerhem complex. Zowel binnen als buiten. De vorig jaar verkregen bloembollen van de firma De Vroomen uit Lissersbroek, laten hun kopjes al boven de grond zien. Het is een grote variëteit aan bollen. Ze staan in manden en in een oude kruiwagen maar ook op diverse plekken in de tuin. Het is al mooi buiten op complex Westerhem, maar met de bollen

zal het zeker nog mooier worden. In het voorjaar zal er veel onderhoud in de tuin gaan plaatsvinden. De bomen worden allemaal onderhanden genomen. De stormen van de afgelopen tijd hebben laten zien dat deze oude bomen hun takken kwijtraken, en vaak flinke grote. Om ongelukken te voorkomen wordt er een flinke professionele snoeiactie gehouden. Ook de hoogstam fruitbomen worden dit jaar flink gesnoeid.

Het gras rondom het Voorhuis en de stolp krijgt een onderhoudsbeurt. Er zitten nu flinke gaten en mos in. Hierdoor verloopt het maaien niet meer soepel en woekert het onkruid. De grond wordt geheel opnieuw uitgevlakt en opnieuw met gras ingezaaid. Nu we toch buiten bezig zijn, worden ook de nokvorsten (hoekdakpannen) opnieuw vastgezet. De kit die er nu in zit is grotendeels verteerd en daardoor kan er vocht de stolp intreden. Vele vrijwilligers van Westerhem voeren deze werkzaamheden uit. Een fantastische groep. Daar wil je wel bij horen! ◀

Een nieuwe vleugel aan het Betje Wolff Museum

De voortgang van de bouw van de nieuwe vleugel aan het museum door firma Mercurius verloopt voorspoedig. Het gebouw staat en het ziet er al heel mooi uit. De bouw is het beste te volgen vanuit de achtertuin van het museum. De entree komt aan de voorkant bij de ingang van het oude koetshuis. Een mooie glaswand is inmiddels achter de openslaande houten deuren gerealiseerd. De roze kamer in het museum is voorlopig ontruimd en afgesloten. Daar komt de doorgang naar het museum vanuit de nieuwbouw. Bij de oude stenen achtermuur van de kelder en de opkamer is plaats gekomen voor een kleine patio.

Algemene Leden Vergadering

Donderdag 25 april om 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur) in de Keyserin

Colofon:

De HGB-nieuwsbrief is een uitgave van het **Historisch Genootschap Beemster**

Redactie: PR-commissie van het HGB.

Foto's: Jan Jobsis, Janet Smith-van der Veen, Johan de Jong,

Informatie: tel: 0299 673500 of via mail: info@historischgenootschapbeemster.nl

Postadres: HGB-PR commissie, postbus 73, 1462 ZH Middenbeemster. www.historischgenootschapbeemster.nl

Lidmaatschap HGB bedraagt: één persoon € 25,00 (15,00 eerste jaar), twee personen € 35,00 (20,00 eerste jaar) en bedrijfslidmaatschap € 55,00 per jaar.

Ook wordt al druk nagedacht over de inrichting van de bijgebouwde ruimte. De nieuwe keuken komt tegen de oude houten buitenmuur, nu binnenmuur, van het museum. Er is een vloer uitgezocht. Alles bij elkaar komt er nog heel wat bij kijken voordat het echt helemaal klaar is. Dan zal het misschien tegen de herfst lopen. De tuin wordt binnenkort geëgaliseerd. Alle hopen aarde zullen verdwijnen, zodat het er wat beter uit komt te zien. Douwe Dokter heeft onze oude fruitbomen onderzocht en kwam tot de conclusie dat nog een fruitboom goed was. De andere bomen waren te oud geworden. Er

wordt uitgekeken naar vervanging. Het is de bedoeling dat er ook weer oude bomen worden terug geplaatst die nog wel enige tijd van leven hebben.

De tuin is voorlopig nog buiten bedrijf. Het is nu het terrein voor de werkmensen met al hun spullen. Het museum doet dus nog niet mee met de tuinendagen.

Janet Smith-van der Veen ◀

De Weegbrug pakt groots uit tijdens de Open Dag

9 mei 1954 — 9 mei 2024

70 jaar Weegbrug

Het is 70 jaar geleden dat de Weegbrug in gebruik is genomen door een 'combinatie' van Beemster landbouwers. Het bestuur en de vrijwilligers willen deze mijlpaal graag met u vieren. Komt u ook op de Open Dag, donderdag 9 mei, de Weegbrug bezoeken?

Er zijn leuke activiteiten:

- Op een oude platte wagen staan kazen en melkbussen,

waarvan het gewicht geraden mag worden.

- Ieder half uur wordt er een kaas verloot (500 gram), deze kazen zijn aangeboden door niemand minder dan de Cono, bekend van de Beemster kaas. De persoon die het dichtst bij het gewicht van de kaas komt, wint een Beemster kaas.

- Leuk familie-uitje: ga met de hele familie op de Weegbrug staan en laat u wegen. Fietsen mag u ook laten wegen. In verband met deze feestelijke dag, is het kosteloos.

- **Auto's, campers en caravans kunnen deze dag niet gewogen worden i.v.m. te veel drukte.**

- Aan de hand van een werkend schaalmodel wordt uitleg gegeven over de werking van de historische Weegbrug.

- Cor Roet geeft aan de hand van historische foto's een overzicht van het transportproces van de suikerbieten. Van het land met paard en wagen of eenvoudige trekker naar de weegbrug en via de bemonstering (Rupro installatie) naar de loswal aan de Zuidoost. Om vervolgens per dekschuit via het Noord-Hollands Kanaal naar de suikerfabriek te worden vervoerd. Tevens toont Cor een aantal foto's van de restauratie in 2014.

Leni Greuter ◀

Boeken bij Betje—ontmoetingen met schrijvers

Op vrijdag 8 maart, Internationale Vrouwendag, zou Renée van Marissing te gast zijn bij Boeken bij Betje. Helaas kon deze avond niet doorgaan, omdat zij ziek was.

Of en wanneer zij een andere keer komt, is nog niet duidelijk. Omdat deze avond tot onze spijt plotseling verviel, hebben we bedacht dat we nog een extra Boeken bij Betje gaan houden in de maand mei.

En wel op **woensdagavond 15 mei in Onder de Linden**. We ontvangen dan Mark Stokmans, winnaar van de boekhandelsprijs. Deze prijs ontving hij voor zijn debuutroman *Land van echo's*.

De eerstvolgende **Boeken bij Betje** wordt gehouden op **vrijdag 19 april**. Die avond komt **Benjamin Moser**.

Alexander Reeuwijk zal hem interviewen over zijn laatst verschenen boek 'De wereld op zijn kop'. We vinden het heel bijzonder dat hij komt. Benjamin Moser is een Amerikaans schrijver. Hij verhuisde in 2002 voor de liefde vanuit de Verenigde Staten naar

Utrecht en trok in bij schrijver Arthur Japin en uitgever Lex Jansen. Hoe moest hij zijn nieuwe land ontdekken? Hij deed dat door zich te verdiepen in de meesterwerken van de zeventiende eeuw. Hij heeft over de Hollandse Meesters een schitterend boek geschreven met veel illustraties en voorbeelden van kunstwerken. In het boek vertelt hij o.a. over Frans Hals, van wie nu een prachtige tentoonstelling te zien is in het Rijksmuseum, over Vermeer en Carel Fabritius die hier in Middenbeemster is geboren. Hij biedt heel aansprekende verhalen en anekdotes over het leven en werk van deze kunstenaars en vijftien van hun tijdgenoten. Het belooft een heel mooie avond te worden! Hartelijk welkom!

Opgeven kan per mail: boekenbijbetje@gmail.com

Datum: 19 april 2024

Gast: Benjamin Moser

Tijd: 20.00-21.30 uur (inloop vanaf 19.30 uur)

Plaats: Cultureel Centrum Onder de Linden, Middenweg 150, Middenbeemster

Entree: 12 euro (incl. koffie/thee en een heerlijke Betjebonbon)

Betalen kan aan de kassa met pin of contant.

Janet Smith-van der Veen ◀

Wist u dat:

- de beroemde Betje Bonbon nog steeds te koop is voor het goede doel en dat deze zijn aangevuld met heerlijke lavendelzakjes. De lavendelzakjes passen heel goed in de linnenkast tussen kleding en lakens.

- het HGB met al zijn actieve en levendige afdelingen overal vrijwilligers kan plaatsen? Dat is hoognodig ook om alles draaiende te houden. Zin er in? Ga eens kennismaken met die afdelingen en loop een dagje mee om te zien wat er allemaal te doen is. ◀

Beemster Museum

Zoals in het voorwoord al door Bert Jaarsma werd aangegeven, wordt er achter de schermen gewerkt aan de transitie van een Agrarisch Museum naar het Beemster Museum. Nu er een ont koppeling tussen verbouw tot een totaal Bezoekerscentrum en het vormen van het Beemster Museum heeft plaats gevonden, gaat Westerhem zich ervoor inzetten om een Beemster Museum te verkrijgen. We zijn van mening dat een Beemster Museum met de Beemster geschiedenis en een presentatie op moderne wijze, geschikt voor jong en oud, meer publiek trekt en leuker wordt om ook jongere vrijwilligers aan te trekken. Dat de agrarische achtergrond een plek krijgt spreekt voor zich. De Westerhem vrijwilligers worden meegenomen in dit proces.

Schilderij van de Rijpermolengang gemaakt door de heer Admiraal

De tijdelijke tentoonstellingen wijzen al een beetje naar deze nieuwe richting. *Het Geheim van de Beemster Molens* laat een mooi stuk geschiedenis zien.

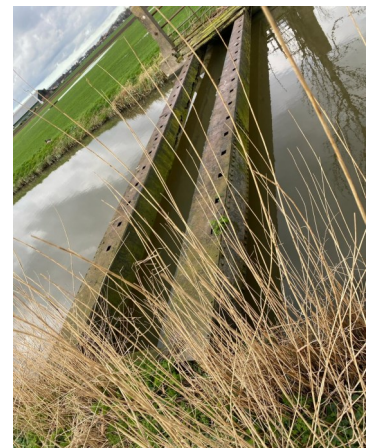
Omdat de Beemster dit jaar 25 jaar Werelderfgoed is, laten we de tentoonstelling nog een jaartje langer staan. Hij blijft het bekijken waard.

We gaan eerdaags nog een stapje verder. Buiten staat de ervaringe waarin een goed en mooi verhaal wordt getoond over de Beemster geschiedenis. Door ouderdom en weersinvloeden stoort de apparatuur nog al eens. Daarom gaan we grote delen van de ervaringe naar binnen halen, in het museum. Het gaat een plek krijgen op de eerste verdieping waar nu de diverse molenvideo's draaien. De "Mill Cave" zal een "Beemster Cave" worden. ◀

Nieuws van koren molen "De Nachtegaal"

De molen draait en maalt door. De thuisbakkers halen graag hun meel bij ons. Zo is er door de molenaars vrijdag 1 maart jl. weer 797 kg graan tot volkorenmeel gemalen. Bij een gunstige wind lukte dat die dag. Een prestatie.

In september worden de roeden (wieken) vervangen. De recente roeden-breuken in de molenwereld en de leeftijd van onze roeden maakt het noodzakelijk om dit onderhoud aan te pakken. Een grote klus, die nogal wat voorbereiding vergt. De roeden worden momenteel gemaakt in de fabriek bij Vaags Molentechniek in Aalten. De oude roeden zijn van het fabriicaat Burger, een zeldzaam en technisch sterk ontwerp. We kunnen de roeden afvoeren, maar mogelijk ook hergebruiken. Als u mogelijkheden ziet of geïnteresseerd bent horen wij dat graag. Een voorbeeld in Koggenland ziet u op de foto.

Een voorbeeld van hergebruik van de roeden van de molen.

Foto: Harrie Muhren

Stripboek Jak en Bil

De stripboekenschrijver Jacques Ortet, bekend van de serie Jak en Bil, werkt momenteel aan een nieuw stripboek waarin "De Nachtegaal" een centrale plaats in neemt.

Jak is een fotograaf, die de wereld rondreist en dit keer avonturen beleeft in Nederland.

Voor een voorproefje kunt u de website www.Jakandbil.com bekijken. In september komt de schrijver naar de molen om het boek te presenteren. We houden u op de hoogte.

Vrijwilligers

Door de plotselinge uitval van twee molenaars hierbij de oproep voor vrijwilligers. Na het malen door de molenaars, volgt het builen, mixen, inpakken en verkopen van onze ambachtelijk gemalen graan in de molenwinkel. Voor dit arbeidsintensieve werk zou het fijn zijn als we een beroep kunnen doen op meer vrijwilligers. Hoeveel tijd u hieraan wilt besteden, bepaalt u zelf.

Als u geïnteresseerd bent horen wij dat graag. info@nachttegaalbeemster.nl ◀

Caravan of camper laten wegen? Kom naar de Weegbrug in Beemster

Op de hoek Jisperweg/Volgerweg in de Beemster. Met hulp van sponsors en vrijwilligers is de Weegbrug door het Historisch Genootschap Beemster gerenoveerd en vervolgens geijkt door Precia Molen zodat er weer correcte wegingen kunnen worden gedaan. De landbouw als klant komt niet meer terug – om inkomsten te genereren moet de Weegbrug omzien naar andere klanten. Gelukkig zijn die er, want de Weegbrug is uitermate geschikt om caravans en campers te wegen. Dat komt goed van pas, want wie met een zware caravan of camper op pad gaat vraagt om een bekeuring die de kosten van een weging (€ 5,-) ver te boven gaat. Een weging op die Weegbrug zal u een goed gevoel geven want u voorkomt een bekeuring en met uw weggeld draagt u bij aan behoud van cultureel erfgoed.

Even de weegmeester bellen op **06 83 89 97 03** om een afspraak te maken. Daarmee helpt u mee aan instandhouding van een stuk agrarisch erfgoed. ◀

Westerhem wordt 25 jaar!

Even een sprongetje naar de toekomst, 2025.

Foto: Ernie van de Kleut

Dat wordt een bijzonder jaar. Het museum bestaat dan 25 jaar. Oud burgemeester wijlen dhr. E. Postma en de laatste bewoner van Westerhem, dhr. P. Smit openden het museum in mei 2000 door het plaatsen van een weerpaard op de nok van de stulp (zie de foto). Hoe we het gaan vieren weten we nog niet precies, maar een stukje verleden willen we wel in herinnering brengen. Heeft u nog oude gegevens, verhalen, foto of iets dergelijks van het Agrarisch Museum Westerhem, dan willen we die graag van u lenen om daarmee onze ideeën in te vullen. Iedere donderdagmorgen tussen 09.30 en 12.00 uur kunt u bij ons langs komen om uw gegevens met ons te delen. Lukt dit niet, kijk op de website van het HGB voor de contactadressen.

Heeft u grote ouderwetse foto- en schilderijlijsten (geen strakke en/of kunststof lijsten) van ongeveer 50 bij 75 cm, groter mag ook, dan zouden we die ook graag van u krijgen of lenen om het e.e.a. tentoon te stellen. Wij dachten aan: 25 jaar in 25 lijsten. ◀

De onthulling van de schrijverssteen van Betje Wolff en Aagje Deken op 7 maart 2024

Het werd een heel bijzondere ochtend op 7 maart, de dag voor Internationale Vrouwendag op 8 maart, in De Nieuwe Kerk in Amsterdam. Daar werd onder het toezien oog van vele genodigden, waaronder het bestuur van het Betje Wolff Museum, de schrijverssteen voor Betje Wolff en Aagje Deken onthuld. Karen Polder tekende voor het ontwerp ervan. Ze gebruikte een gloednieuwe letter, die is ontworpen door de jonge letterontwerper Jacob Wise. Henk Welling heeft de steen uitgehakt. Dit jaar is het 220 jaar geleden dat het schrijversduo negen dagen na elkaar overleed. Ze deelden lief en leed en ook het schrijverschap. Ze waren hun tijd ver vooruit: in hun opvattingen over zelfstandigheid, onafhankelijk denken en eigen keuzes maken.

Ze vonden dat vrouwen ook rechten hadden en steunden meisjes in hun ontwikkeling. Ze staken hun mening niet onder stoelen of banken! Hun brievenroman, 'Historie van mejuffrouw Sara Burgerhart' is de eerste echte brievenroman die in Nederland is geschreven. Een roman die is opgenomen in de Canon ten behoeve van het geschiedenisonderwijs.

Voor de onthulling waren er een aantal toespraken. Onder andere van Paul Mosterd, adjunct directeur van De Nieuwe Kerk over schrijversstenen en van Marita Mathijssen, emeritus hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Marita Mathijssen is bezig is met een biografie van Betje Wolff. Maartje Smits met prachtige gedichten en nog een toespraak van Ellen van Selm, de burgemeester van Purmerend (en Beemster).

De steen ligt tussen de andere schrijversstenen, van o.a. Multatuli, Louis Couperus, Hella Haasse, W.F. Hermans, Johan Huizinga en Coornhert. Zo blijven ze levend en tot onze verbeelding spreken.

Janet Smith-van der Veen ◀

Wat de post oôls brocht – op de koegang in het Agrarisch Museum in origineel Westfries

'n Verhaaltje uit 't boereleven van Diana Ros uit Egmond an de Hoef. Ze weunde eerst in Abberkerk op 'n boereplaats.

Winterdags stonde de koeie in 't koejes. Twei naast mekaar in ien staltje. Boven de koppe zat ien koeraampie. D'r werd wel zoid dat as je de koerampies telde, je zien konne of 't 'n grôte (roike?) boer was. Want hoe'ste meer koeie, hoe'ste meer land en uitindelek meer geld. De koeie stonde met de kop vast an 'n ketting met 'n beugel. Die ketting zat met 'n oug in de grond en 'n haak an de zolder vast. Deur die beugel konne de koppe omhoug en omleig langs de ketting. Tussen twei koeie in, zat teugen de muur 'n drinkbakkie. Douwde de koe met z'n neus 't kleppie van de drinkbak nei beneden, den kwam d'r water. Boven de koeie was 'n balk weer met kroit de naam van 't beist opskreven stond. Achter de koeie had je de groep, deer skete en piste ze in. Achter de groep stond 'n spatskut, aars kwam de koegang onder te zitten. De koeiesteerte werde met touwtjes an de zolder vastbonden. Dat was 'r voor om te zurgan dat je gien zwuup voor je kop kreges as je onder ze zatte te melken. En as de koeie legges ginges konne ze niet in de groep bedare. Maar toch moste ze altemet wossen worre. Moin

vader had altoid 'n blauwe overall an. Met melkerstoid droeg ie om z'n buk 'n riem weer 't melkerskrukkie an vastzat. Onder de koeie lag stro. 't Voer was hooi, brokkes en koeiekoeks. Alle dage most de groep met 'n skep leeghaald worre. Dat bedarde in 'n kruiwagen en die douwde je bai 'n plank be-op en werd omkieperd

op de mishoup achter op de wurft.

Bron: Westfriesse Spreukenkalender. Redactie Peter Ruitenbergh.

Ingestuurd door Jan Bakker ◀